

המוציא מחבירו עליו הראיה

תלמוד בבלי מסכת בבא מציעא דף ב עמוד א

/משנה/. שנים **אוחזין** בטלית, זה אומר: אני מצאתיה, וזה אומר: אני מצאתיה. זה אומר: כולה שלי,
וזה אומר: כולה שלי. זה ישבע שאין לו בה פחות מחציה, וזה ישבע שאין לו בה פחות מחציה,
ויחלוקו.

Many of the Rishonim emphasized the centrality of **אוחזין** as the basis of **יחלוקו**.
What does the fact that they're **אוחזים** do?

Possession is 9/10's of the law

תלמוד בבלי מסכת בבא קמא דף מו עמוד א
(/מתני'./...וכן פרה שנגחה את השור ונמצא ולדה בצדה, ואין ידוע אם עד שלא נגחה ילדה אם משנגחה ילדה - משתלם חצי נזק מן הפרה ורביע נזק מן הולד.
גמ'. אמר רב יהודה אמר שמואל: זו דברי סומכוס, דאמר: ממון המוטל בספק חולקין, אבל חכמים אומרים: זה כלל גדול בדין המוציא מחבירו עליו הראיה. למה לי למימר זה כלל גדול בדין? אצטריך, דאפילו ניזק אומר ברי ומזיק אומר שמא - המוציא מחבירו עליו הראיה. אי נמי, לכי הא דאתמר: המוכר שור לחבירו ונמצא נגחן, רב אמר: הרי זה מקח טעות, ושמואל אמר: יכול שיאמר לו לשחיטה מכרתיו לך. אמאי? וניחזי אי גברא דזבין לרדיא, אי גברא דזבין לנכסתא! לא צריכא, בגברא דזבין להא ולהא. וניחזי אי דמי רדיא - לרדיא, אי דמי נכסתא - לנכסתא! לא צריכא, דאוקיר בישרא וקאי בדמי רדיא. אמרי: {דף מו עמוד ב} ואי ליכא לאשתלומי מיניה, לישקליה לתורא בזוזי, דאמרי אנשי: ממרי רשוותך פארי אפרע! לא צריכא, דאיכא לאשתלומי מיניה. רב אמר: הרי זה מקח טעות, זיל בתר רובא, ורובא דאינשי לרדיא הוא דזבני; ושמואל אמר: יכול שיאמר לו לשחיטה מכרתיו לך, ולא אזלינן בתר רובא, כי אזלינן בתר רובא - באיסורא, אבל בממונא לא אזלינן בתר רובא, אלא המוציא מחבירו עליו הראיה. תניא נמי הכי: שור שנגח את הפרה ונמצא עוברה בצדה, ואינו ידוע אם עד שלא נגחה ילדה אם משנגחה ילדה - משלם חצי נזק לפרה ורביע נזק לולד, דברי סומכוס; וחכמים אומרים: המוציא מחבירו עליו הראיה.

א"ר שמואל בר נחמני: מניין להמוציא מחבירו עליו הראיה? שנאמר: +שמות כד+ מי בעל דברים יגש אליהם, יגש ראה אליהם. מתקיף לה רב אשי: הא למה לי קרא? סברא הוא, דכאיב ליה כאיבא אזיל לבי אסיא! } the person in
{pain is the one who needs to go to the doctor} אלא, קרא לכדר"נ...

The power of possession

- Even when there's a safeik
- Even when one is certain, and the other doesn't know
- Even when there's a rov

תלמוד בבלי מסכת בבא מציעא דף קטז עמוד ב
/משנה/. הבית והעלייה של שנים שנפלו, שניהם חולקין בעצים ובאבנים ובעפר, ורואין אלו אבנים העשויות להשתבר. אם
היה אחד מהן מכיר מקצת אבניו - נוטלן, ועולות לו מן החשבון.

גמרא. מדקתני רואין - מכלל דאיכא למיקם עלייהו אי בחבסא נפיל אי בחבטא נפיל. אי הכי, רישא אמאי חולקין? נחזי, אי
בחבטא נפיל - עלייתא איתבור, אי בחבסא נפיל - תתייתא איתבור! - לא צריכא, דנפיל בליליא. - ולחזינהו בצפרא! -
דפנינהו. - וליחזי מאן פנינהו ולשייליה? - דפנינהו בני רשות הרבים ואזלו לעלמא. - **ו ליחזי ברשות דמאן יתבן, וליהוי**
אידך המוציא מחבירו עליו הראיה! - לא צריכא, דייתבן בחצר דתרוייהו. אי נמי: ברשות הרבים. ואיבעית אימא: שותפין
בכי האי גוונא לא קפדי אהדדי.

The power of possession

- Even when there's a safeik
- Even when one is certain, and the other doesn't know
- Even when there's a rov
- Even when we know that the bricks belong to both of them and they need to split them
  - Looking back, the doubt really predates the possession.
  - Even though they need to divide it all anyway. Still the ones which are in the courtyard of one party remains in his possession.

Possession is 10/10's of the law

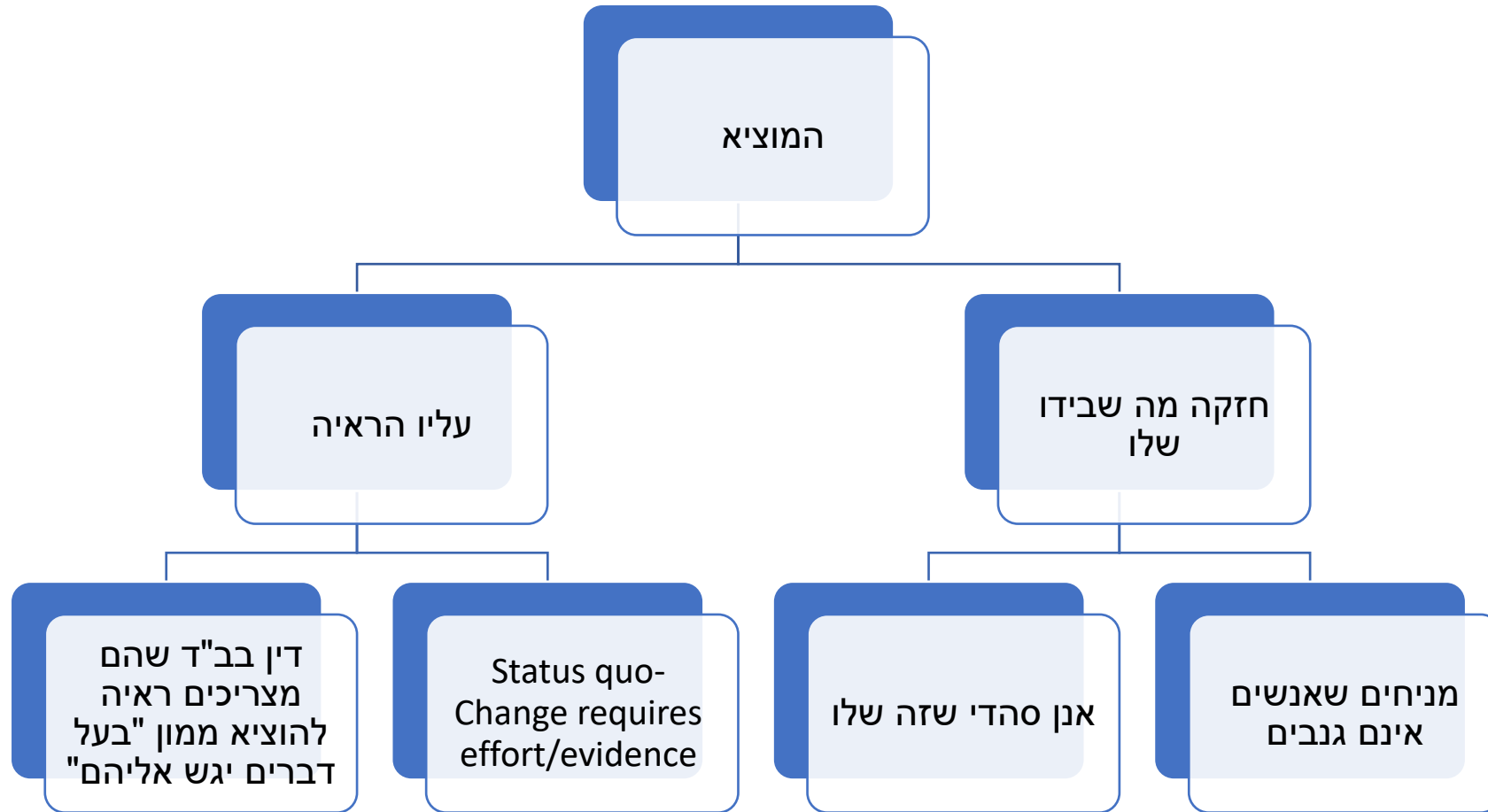
תלמוד בבלי מסכת בבא מציעא דף ג עמוד א

והא הכא, כיון דתפיס - אן סהדי דמאי דתפיס האי דידיה הוא, ומאי דתפיס האי דידיה הוא,

תלמוד בבלי מסכת שבועות דף מו עמוד א

אמר רב יהודה: ראוהו שהטמין כלים תחת כנפיו ויצא {מבית חבירו}, ואמר לקוחין הן בידי - אינו נאמן; ולא אמרן אלא בעל הבית שאינו עשוי למכור כליו, אבל בעל הבית העשוי למכור את כליו - נאמן; ושאין עשוי למכור את כליו נמי - לא אמרן אלא דברים שאין דרכן להטמין, אבל דברים שדרכן להטמין - נאמן; ושאין דרכן להטמין נמי - לא אמרן אלא איניש דלא צניע, אבל איניש דצניע - היינו אורחיה; **ולא אמרן אלא זה אומר שאולין וזה אומר לקוחין, אבל בגנובין - לאו כל כמיני'**, **לאחזוקי איניש בגנבי לא מחזקינן**; ולא אמרן אלא בדברים העשויין להשאיל ולהשכיר, אבל דברים שאין עשויין להשאיל ולהשכיר - נאמן

קובץ שעורים חלק ב סימן ט

ב) והנה הא דאמרינן חזקה כל מה שבידו הוא שלו הטעם הוא דתפיסתו מוכחת דמאין בא לידו כיון דאחזוקי אינשי בגנבי לא מחזקינן והיכא דליכא הוכחה מהתפיסה כגון בגודרות או בדברים העשויין להשאיל ולהשכיר לא מהניא תפיסתו דמוקמינן ליה בחזקת מרא קמא... ובדינא דמוחזק אין חילוק כלל בין תפיסתו מוכחת עליו או לא דהא בספק בכורות אמרינן המע"ה אף שאין בזה שום בירור שאינו בכור דדין מוחזק אינו כלל מטעם בירור המעשה אלא דהכי דינא דבספק ממון אין מוציאין מיד המוחזק.

ג) אבל באמת הדבר פשוט דדינא דמוחזק לא שייך אלא בספק דררא דממונא דזה נקרא ממון המוטל בספק אבל היכא שהספק בא ע"י טענותיהם בכה"ג לא מיקרי ממון המוטל בספק וממילא לא שייך הכא דינא דמוחזק וכמו דבאיסורין לא מהניא חזקת היתר אלא בספק גמור אבל לא בחסרון ידיעה גרידא ה"נ דינא דמוחזק בממון אינו אלא בספק לב"ד בלא טענותיהם ומשו"ה לא מהניא תפיסה היכא דליכא דררא דממונא אלא היכא שתפיסתו מוכחת עליו שהוא בודאי שלו דאל"כ האיך בא לרשותו דאחזוקי אינשי בגנבי לא מחזקינן וזה אינו מטעם מוחזק אלא דאנן סהדי שהוא בודאי שלו וכלישנא דגמרא דאנן סהדי מאי דתפיס האי דידיה הוא ומאי דתפיס האי דידיה הוא דבשנים אוחזין בטלית דליכא דררא דממונא אינו מטעם מוחזק אלא משום אנן סהדי דכל מה שבידו הוא שלו אבל בגודרות ובדברים העשויין להשאיל ולהשכיר דאין תפיסתו מוכחת אינו נאמן לומר שהוא שלו ומוקמינן בחזקת מרא קמא כיון דליכא בכה"ג דינא דמוחזק דאין ספק מוציא מידי ודאי.

שער משפט סימן נ (written by the Noda biYehuda's Father-in-Law)

ובאמת יותר נראה דטעם החזקה דכל מה שתחת יד האדם הוא שלו הוא מטעמא דכאן נמצא כאן היה

קובץ שעורים בבא בתרא אות קנג

קנג) [דף לד ע"ב] שם תוד"ה ההוא ארבא וכו' דחשיב כאלו אנו יודעין שיש לשניהם חלק בה וכו' כיון דמכח שניהם נפקד, וקשה דמה בכך דחשיב כאילו שניהם מוחזקין, הא הכא ליכא טעמא כאילו ידוע שיש לשניהם חלק, דאדרבה ידוע שאינו שייך רק לאחד מהן, ואף דזהו דמשני בגמרא, דבשאר אין החלוקה יכולה להיות אמת אבל הלא קושיתם על הס"ד מאי מדמי מנה שלישי לשנים אוחזין, ולזה לא יועיל תירוצם, ונראה מזה דהך חזקה כל מה שתחת יד אדם הוא שלו, אינו מטעם אומדנא ובירור שכן הוא, אלא שד"ת הוא, שאין צריכין לחוש שמא אינו שלו, ודוגמא לזה כעין דין חזקה באיסורין, דאינה מבררת המעשה ומכל מקום הוא דין ודאי, וספק מגורשת אנו דנין כאילו היא ודאי אשת איש, ואפילו בתרתי דסתרי, כמו בשני שבילין, ושתי כתי עדים המכחישות זה את זה, דקיי"ל כר"ה, וה"נ בחזקת זו לענין ממון, אף שהמעשה אינם מבוררת לנו, מ"מ הוא דין ודאי, וכיון דחשיב כאילו שניהן מוחזקין, הוא דין ודאי לכל אחד מהן, אף דהוי תרתי דסתרי, אבל באיסורין איכא קרא, מבית המנוגע והכא ליכא קרא, ומשמע דהוא מסברא, ואי נימא דאינו בתורת בירור המעשה, מנ"ל הא ואפשר דמוכח שכן הדין, דאל"כ לא שבקת חיי לכל בריה שכל אחד יחטוף מחבירו ויאמר שלי הוא ומלאה כל הארץ חמס, וכתוב דרכיה דרכי נועם וכל נתיבותיה שלום, אלא ע"כ, שד"ת הוא דלא מהניא חטיפה, לומר שלי הוא.

שו"ת חתם סופר חלק ג (אבן העזר א) סימן פ

חזקה שני' גרועה מן הראשונה דראינו וידענו בדבר א' שהי' כך וכך אמרינן לעולם נשאר כך בחזקתו עד שיודע לנו שנשתנה וילפי' פ"ק דחולין מויצא הכהן ונ"ל מזה הענין הוא חזקת מרא קמא בממון כיון שידעי' בודאי שמטלטל זה הי' של פלוני שעה א' שוב אינו יוצא מחזקתו אך חזקת מה שביד אדם הוא שלו לא ידעתי לה מקום ושום סברא אדרבא בב"ק קאמר הש"ס דהמוציא מחברו עליו הראי' סברא הוא מאן דכאיב לי' כאיבא אזיל לבי אסיא מבואר שאיננו חזקה שהוא שלו אלא אין שום אדם יכול להוציא מידו אלא בראי' ברורה ואפי' רוב מנגדי' איננו ראי' מספקת להוציא מידו דאולי שלו הוא ועוד אפי' המחזיק טוען שמא ומסופק אם הוא שלו מ"מ צריך אידך להביא ראי' מספקת דמאי חזית להוציא מידי וליתן לזה והכלל לע"ד חזקת ממון איננו חזקה כלל רק ספיקו עצום כל כך עד שאין אדם יכול להוציא ממנו בלי ראי' ברורה ושוב מצאתי שדרך בזה בספר קונטרס הספיקות שבסוף ס' קצות החשן ח"א ע"ש אות ה'.

חזקה מה דתחת ידו
שלו

הנהגה

בירור

אין שום חזקה, אלא
שאין להוציא מידי
אחר בלא ראיה

לא יודעים, אבל הדין
שנוהגים כאילו יודעים,
אחרת אי אפשר
לתפקד בעולם

בגברה- אחזוקי אינשי
כגנבים לא מחזקינן

בחפצה- החפצה פה,
אין להניח שבעבר
היה שונה

רוב- רוב חפצים בידי
אדם אינם גנובים

חתם סופר

קוצץ שיעורים ב"ב

קובץ שיעורים

שער משפט